

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2002-2003

7 januari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Interpellatie van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de internationale verdragen voor de Schelde en Maas en het advies terzake van de MINA-raad

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de gevolgen van de toenemende samenwerking tussen het Brussels en het Waals Gewest inzake buitenlandse handel en de mogelijkheid om in Brussel gevestigde bedrijven toe te laten tot de dienstverlening van Export Vlaanderen

Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over Vlaamse noodhulp voor de dreigende hongersnood in Ethiopië

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Dinsdag 7 januari 2003

VOORZITTER : De heer Luc Van den Brande

– *De interpellatie wordt gehouden om 14 uur.*

Interpellatie van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de internationale verdragen voor de Schelde en Maas en het advies terzake van de MINA-raad

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Bogaert tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de internationale verdragen voor de Schelde en Maas en het advies terzake van de MINA-raad.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de minister was aanwezig bij de ondertekening in Gent van de internationale verdragen voor de Schelde en de Maas. Daar is reeds een uitleg gegeven waarom bepaalde adviezen niet zijn gevolgd.

Deze regering schat, net zoals de vorige, de MINA-raad zeer hoog in als adviesorgaan waar rekening mee wordt gehouden. Het was dan ook opmerkelijk dat dit keer bij de ontwerpverdragen weinig of geen rekening werd gehouden met de adviezen. De MINA-raad is dan ook terecht niet enthousiast over de inhoud en de reikwijdte van de verdragen.

Het parlement mag op grond van zijn controle-recht peilen naar de motivatie van de Vlaamse regering en de bevoegde minister om geen rekening te houden met de nochtans – tot het bewijs van het tegendeel – pertinente bemerkingen van dit Vlaamse adviesorgaan. Trouwens in andere omstandigheden wordt dit adviesorgaan in het beleid terecht hoog gewaardeerd.

Belangrijk is dat de representatieve vakorganisaties, de landbouworganisaties, de middenstandsor-

ganisaties en de werkgeversorganisaties zich bij de opstelling van het advies hebben onthouden. De MINA-raad is hoegenaamd niet tevreden met het behaalde resultaat. Het is immers een minimale invulling van de kaderrichtlijn, vooral wat de taken van de commissie, bepaald in artikel 5, betreft. Die zouden niet correct zijn ingevuld.

De ICBS- en ICBM-organen worden volgens de MINA-raad herleid tot een forum voor informatie-uitwisseling, en alle wezenlijke bevoegdheden blijven uitsluitend bij de verdragsluitende partijen. Dit in tegenstelling tot het Donauverdrag, dat als voorbeeld wordt genoemd, waarin uitvoerig op de verplichtingen van de partijen is ingegaan, en waarin is voorzien in belangrijke bevoegdheden voor het orgaan zelf.

De kaderrichtlijn voorziet in een economische analyse van het waterverbruik. Dat komt eigenlijk niet voor in de bewuste verdragen van 3 december 2002.

Ten gevolge van de zwakke invulling van de opdrachten van beide organen, verdwijnt de facto de motivatie van de NGO's om een adviserende inbreng te doen bij de werkzaamheden van de commissies.

Het is ten slotte merkwaardig dat vooral Frankrijk, maar ook Franstalig België, het stroomgebied van de Somme willen toevoegen aan het stroomgebied-district van de Schelde, en tegelijkertijd geen in-menging, zelfs geen advies van de MINA-raad, dulden bij de beslissing het stroomgebied van de Somme niet toe te voegen aan het stroomgebied-district van de Seine, waardoor dit een louter interne Franse aangelegenheid zou worden. De MINA-raad vraagt zich af welke gevolgen deze beslissing heeft op het beheer van de "Brugse Polders", die eveneens aan het stroomgebied-district van de Schelde worden toegevoegd.

Bogaert

Met de MINA-raad ben ik ervan overtuigd dat de onderhandelaars hard hebben gewerkt. De MINA-raad doet geen uitspraak over het waarom van het niet behalen van voldoende resultaten. Ik wens dat daarentegen wel te doen. Vermoedelijk wilden de stroomopwaarts gelegen partijen zich niet vergaand engageren. Vlaanderen heeft belang bij een sterke ICBM en vooral een sterke ICBS, vermits het het vervuild rivierwater uit Frankrijk, Wallonië en Brussel te verwerken krijgt. Bovendien krijgt het ook te veel water uit die gebieden, zoals zopas is bewezen. Het gaat dus niet alleen over ecologie, maar ook over veiligheid voor de burgers die in de omgeving van de stromen wonen.

Als we terugvallen op de bevoegdheden van de betrokken nationale en gewestelijke overheden, dan valt er aan die grensoverschrijdende vervuiling weinig of niets te doen. Hetzelfde geldt ook voor het probleem van de overstromingen. Al bij al zijn de Vlaamse belangen wel degelijk geschaad doordat er geen rekening is gehouden met de pertinente opmerkingen van de MINA-raad.

De MINA-raad heeft enkele voorstellen gedaan om alsnog te remediëren aan die situatie. Misschien kan er toch nog met terugwerkende kracht iets aan worden veranderd, bijvoorbeeld door middel van een jaarlijkse rapportage over de bevoegdheidsverdeling tussen de twee organen enerzijds en de verdragspartijen anderzijds. Na 3 jaar werking zou een bestuurlijke evaluatie kunnen worden gedaan van de verdragen, dit met inachtneming van de recente Europese initiatieven inzake "governance" op grond van de principes van openheid, participatie, verantwoordingsplicht, doeltreffendheid en samenhang. De MINA-raad nodigt zichzelf uit zich in deze oefening te engageren.

Mevrouw de minister, heeft de Vlaamse regering voldoende en tegensprekelijk gedebatteerd over het adviesdossier van de MINA-raad over de internationale verdragen voor de Schelde en de Maas? Het is heel belangrijk dat te weten in het licht van het gevolgde besluitvormingsproces. Zo ja, waarom werd dan geen rekening gehouden met de pertinente opmerkingen en de adviezen? Was de invloed van Frankrijk en Franstalig België al dan niet determinerend voor de uiteindelijke resultaten? Werden de Vlaamse belangen in de verdragen voldoende behartigd, of werden ze geschaad? Is de Vlaamse regering alsnog bereid de genoemde voorstellen tot optimalisering van de uitvoering van de gesloten verdragen in overweging te nemen?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij deze interpellatie. De teneur ervan is echter vooral dat de Vlaamse belangen geschaad zijn. Daar schrik ik van. Bij de ondertekening waren er ook andere geluiden te horen.

Vlaanderen ligt altijd stroomafwaarts, zodat het altijd voordeel heeft bij zelfs maar de minste afspraken over water. We zijn veeleer het slachtoffer van wat er op de bovenlopen gebeurt. Hoe lager gelegen bij de rivier, hoe meer kans op overstromingen. De hoger gelegen delen overstromen zelden.

Ik ben het grotendeels eens met de opmerkingen van de MINA-raad, behalve met de eerste opmerkingen over de werknemersorganisaties en dergelijke. Bekijk maar eens de laatste adviezen van de MINA-raad. Er is een systematische boycot door deze organisaties bij alle adviezen. Het ACV, het ABVV, de Unizo, enzovoort, stellen nog slechts bij uitzondering mee de adviezen van de MINA-raad samen. In de commissie voor Leefmilieu kunnen we dat vaak merken. Het heeft te maken met een ruime politieke discussie. Dat is spijtig, maar het is niet aan dit dossier alleen te wijten.

Het verdrag moet worden gezien in het licht van de Europese kaderrichtlijn Water. Wij zijn de eersten die zo'n verdrag sluiten en dat is belangrijk. Natuurlijk klopt het dat niet alles in het verdrag werd opgenomen. Ook ik zou liever hebben dat er wat meer afdwingbaarheid is en dat de NGO's een sterke rol spelen. Ook ik zou graag hebben dat een en ander op termijn verbetert. Na gesprekken met de Vlaamse onderhandelaars kreeg ik de indruk dat ze het onderste uit de kan hebben gehaald. De onderhandelaars hopen dat de eerste vormen van samenwerking zullen leiden tot meer mogelijkheden. Hopelijk zal Frankrijk bijdraaien zodat het verdrag efficiënter kan worden.

Ik merk op dat het de eerste keer is in de internationale samenwerking dat het geheel wordt bekeken. Het verdrag behandelt immers niet alleen het oppervlaktewater, maar ook het grondwater. Niet alleen de rivier wordt onder de loep genomen, maar het hele bekken, inclusief de éénmijlzone van de zee.

Het is de opdracht van de Vlaamse regering om dit verdrag zo optimaal mogelijk te benutten.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, vooreerst wens ik de leden van deze commissie het beste voor het jaar 2003. Hopelijk worden de komende maanden een beetje droger.

Mijnheer Bogaert, u vroeg wat er is gebeurd met het advies van de MINA-Raad. In de nota aan de Vlaamse regering waarin ik de toestemming vroeg om de verdragen te mogen ondertekenen namens de Vlaamse regering, werd heel uitgebreid ingegaan op de inhoud van het advies. Ik heb de toestemming tot ondertekening gekregen omwille van het belang van de verdragen.

Mevrouw Vertriest heeft erop gewezen dat de sociale partners zich hebben onthouden bij het advies. Dat heeft alles te maken met een houding die ze nu al een aantal maanden aannemen : ze onthouden zich bij elke discussie. Ik hoop dat ze daar binnenkort mee ophouden, want ze zijn zelf evenmin gelukkig met de huidige situatie. De onthouding bij het advies mag dus niet worden geïnterpreteerd als een zich distancieren van de inhoud, maar is een gevolg van de discussies over beter bestuurlijk beleid en de rol die de Vlaamse regering wil geven aan de adviesorganen.

Mijnheer Bogaert, u vroeg waarom geen rekening werd gehouden met bemerkingen en adviezen van de MINA-raad. De procedure bij een internationaal verdrag met meerdere partijen is bijzonder complex. Het is niet zo eenvoudig om alle eisen erin te laten opnemen. De belangrijkste eis van de MINA-raad, namelijk een grotere slagkracht geven aan de riviercommissies, werd door de Vlaamse onderhandelaars van bij het begin ingebracht en met klem verdedigd. De MINA-raad en de milieubeweging hebben dit trouwens bevestigd toen ze naar aanleiding van de ondertekening van de verdragen een kleine protestactie hebben gehouden. Het Vlaams standpunt sluit dus heel nauw aan bij het advies van de MINA-raad.

Van bij het begin van de onderhandelingen heeft de Vlaamse delegatie als eerste een ontwerpvoorstel voor de nieuwe verdragen ingediend. De bepalingen daarvan waren zeer concreet, in het bijzonder inzake het integraal waterbeleid en de integratie van de NGO's. We hebben drie nieuwe artikelen ingebracht in de onderhandelingen. Ze moesten bijdragen aan duidelijke afspraken en resulteren in meer engagement van de verdragspartijen en de commissie inzake het toepassingsgebied, het voorwerp van het verdrag en de rechten en verplichtingen van de verdragspartijen.

Het Vlaams Gewest vormde samen met Nederland een progressief blok tegenover Frankrijk en vooral tegenover het Waalse Gewest dat een zachte versie van het verdrag nastreefde. Het aantal onderhandelingsdagen – twintig – is een indicator voor de hardnekkigheid waarmee de beide allianties hun visie hebben verdedigd.

Tijdens een vergadering van de Vlaamse delegatie op 5 maart 2002 werd afgesproken dat de ontwerp-teksten, zodra er duidelijkheid was over de inhoud, aan de MINA-raad zouden worden voorgelegd. Normalerweise wordt pas om advies gevraagd aan de MINA-raad als een decreet tot ratificatie op de agenda van de regering wordt geplaatst. We achten het in het licht van de herwaardering van de adviesraden goed om het advies te vragen over de voorliggende teksten vóór de eigenlijke ondertekening, zoniet zou het advies als vijgen na Pasen zijn.

De vooruitzichten waren toen nogal optimistisch en we hoopten op duidelijke posities tegen eind juni. De realiteit was echter anders. In de zomer werd duidelijk dat er een patstelling was. Pas eind september werd een compromis bereikt. Tijdens de ministerconferentie te Luik op 30 november 2001, was duidelijk afgesproken dat de ondertekening zou gebeuren tegen het einde van 2002. De standpunten van de andere partijen waren duidelijk zodat het advies van de MINA-Raad, dat in substantie reeds ruim was verdedigd door de Vlaamse onderhandelaars, – gezien de beperkte resterende termijn – slechts in beperkte mate ook verder kon worden ingevuld. De 'economische analyse van het watergebruik' werd wel degelijk ingelast in de besprekingen. De Vlaamse onderhandelaars hebben zich, samen met de Nederlandse collega's, heel fel verzet tegen verdere pogingen om de nog open tekstgedeelten, d.w.z. de tekstgedeelten "tussen vierkante haakjes", verder af te zwakken.

Uit wat ik al heb gezegd blijkt dat zowel Frankrijk als het Waalse Gewest een duidelijke tegenpool vormden. Voor hen was het duidelijk : ofwel kwam er een compromisverdrag gebaseerd op goed nabuurschap, ofwel kwam er geen nieuw verdrag. Ook hun stelling is verdedigbaar, want hun argument luidde dat de internationale coördinatie sowieso al door de kaderrichtlijn is opgelegd waardoor de lidstaten verplicht zijn tot het nemen van een aantal engagementen.

Ik benadruk nogmaals dat de inzet van de Vlaamse onderhandelaars echt groot is geweest. We kunnen dus niet zeggen dat Frankrijk en het Waalse Gewest hun eisen volledig hebben doorgedrukt. We hebben er integendeel samen met Nederland voor

Dua

gezorgd dat een compromis kon worden bereikt. Het bevat een aantal belangrijke punten zoals de opening voor een volwaardig gezamenlijk integraal waterbeleid in functie van de multifunctionaliteit van de wateren en de samenwerking met de NGO's.

U vroeg ook of de Vlaamse belangen voldoende werden behartigd of misschien wel werden geschaad. Het Vlaams Gewest had duidelijkere engagementen gewenst, maar wie een verdrag wil sluiten met acht partners, moet water bij de wijn kunnen doen om een compromis te kunnen sluiten, op voorwaarde dat het doel van het verdrag niet wordt uitgehold. Ik denk niet dat dit is gebeurd.

Strikt genomen bestaat er voor de uitvoering van de kaderrichtlijn Water geen gevaar. Bij de niet-uitvoering door de andere partijen, zelfs van maatregelen met een grensoverschrijdend effect, kan de Europese Commissie immers de inbreukprocedures opstarten. Er is nog steeds het wapen van de kaderrichtlijn dat ons kan helpen. Als de betrokken partijen bijvoorbeeld niet tot een gemeenschappelijk stroomgebiedbeheersplan komen, maar ik hoop dat dit niet het geval is, dan moet elke lidstaat minstens voor haar deel van het stroomgebied een beheersplan opmaken. Vlaanderen loopt dus geen enkel gevaar als er geen volmaakt afgestemd internationaal stroomgebiedbeheersplan wordt bereikt, zo lang we er zelf voor zorgen dat we ten minste onze eigen plannen hebben gemaakt.

Ik voeg daar onmiddellijk aan toe dat deze min of meer minimalistische invulling voor ons het laatste redmiddel was. We vonden een beperkt verdrag beter dan geen verdrag. Die nieuwe verdragen bieden op een aantal punten toch wel een meerwaarde. Het is belangrijk dat ze er zijn. Zo zijn de stroomgebiedsdistricten duidelijk vastgelegd. De riviercommissies zullen het forum zijn van multilaterale coördinatie. Het is de bedoeling om één enkel stroomgebiedbeheersplan op te stellen. Ook belangrijk is dat de waterkwantiteit en multifunctionaliteit zijn toegevoegd als essentieel onderdeel van het integraal waterbeleid.

Tussen haakjes, de contacten van het Waalse Gewest met Nederland zijn heel gespannen met betrekking tot het gebruik van drinkwater. Nederland heeft immers het Maaswater nodig voor drinkwater, en Wallonië interpreteert elke vraag van Nederland als een economische vraag naar drinkwater. Er is dus altijd een zekere terughoudendheid.

De NGO's krijgen het statuut van waarnemer. De samenwerking zal definitief worden geregeld via een huishoudelijk en financieel reglement. De laatste twee punten waren zeer belangrijk voor ons. Ze stonden op onze verlanglijst. Ook belangrijk voor Vlaanderen is dat via de nieuwe verdragen niet alleen voor de Maas, maar ook voor Schelde kan worden onderhandeld over de afvoer. Dit zal gebeuren wanneer er hoge debieten zijn, om het overstromingsgevaar tegen te gaan, maar ook wanneer er lage debieten zijn, dus bij watertekorten en verdroging.

In de pers is dat niet altijd even duidelijk gebleken, maar voor de Gentse situatie zijn de contacten met Frankrijk en Nederland in de voorbije dagen zeer belangrijk geweest. Het was hierdoor mogelijk om grotere ellende te voorkomen. In de praktijk spelen die contacten dus toch al een belangrijke rol.

Een essentieel punt van de beide verdragen is het feit dat ze voorzien in de multilaterale coördinatie. Inhoudelijk betekent dat de coördinatie wanneer er significante belastingen zijn, en effecten en maatregelen die niet alleen een invloed hebben binnen het land, maar op het hele stroomgebied. Wat de coördinatie van de vorm van de stroomgebiedbeheersplannen betreft, is het natuurlijk de bedoeling dat dezelfde criteria over het hele stroomgebiedsdistrict worden afgesproken en gehanteerd, zodat er een eenvormig beheersplan kan worden opgemaakt. Problemen met een grensoverschrijdend effect beperkt tot twee buurgewesten of landen kunnen worden aangepakt binnen de bestaande of nog te vormen bilaterale overlegstructuren. De beide commissies willen alleszins geen logge megastructuren worden die zich over alles en nog wat willen uitspreken. Ook hier zal het subsidiariteitsprincipe worden toegepast. Dit betekent een erkenning van de deskundigheid van vooral op de praktijk gerichte overlegstructuren. Soms gaat dat over heel specifieke structuren met betrekking tot een bepaalde rivier die over de grens loopt. Een voorbeeld zijn de zeer duidelijke afspraken die kunnen worden gemaakt tussen Gent en Terneuzen.

Er werd ons beloofd dat de toevoeging, op vraag van Frankrijk, van een aantal kleine Franse stroomgebieden geen impact zal hebben op de inhoud van het multilaterale plan. Er zijn twee redenen waarom Frankrijk deze stroomgebieden wilde toevoegen. Ten eerste ligt hun monding in de onmiddellijke invloedssfeer van de Noordzee. In die zin hebben ze er wel iets mee te maken. Ten tweede behoren ze in Frankrijk administratief tot hetzelfde agentschap dat de Schelde en de Leie be-

Dua

heert. Dat was voor de Fransen op administratief vlak de gemakkelijkste regeling.

Dan werd er nog gevraagd wat we verder gaan doen met de voorstellen tot optimalisering van de uitvoering van de afgesloten verdragen, dus ook met de voorstellen van de MINA-raad. Een voorstel van de MINA-raad is de jaarlijkse rapportering over de bevoegdheidsverdeling tussen enerzijds de Schelde- en Maascommissie en anderzijds de verdragspartijen. Ook is er het voorstel van een bestuurlijke evaluatie van de verdragen na 3 jaar en het engagement van de MINA-raad om daar op een of andere manier bij betrokken te zijn. De Vlaamse delegatie heeft die voorstellen voorgelegd aan de plenaire vergaderingen van de ICBM op 29 november van vorig jaar in Maastricht en van de ICBS op 2 december in Gent en op de daaraan voorafgaande vergadering van de delegatieleiders. We hebben die voorstellen dus al geïntroduceerd op internationaal niveau. De partijen hebben zich akkoord verklaard om de voorstellen op hun eerstvolgende delegatieleidersoverleg in het voorjaar van 2003 te behandelen. Natuurlijk is dat nog geen garantie dat ze ze zullen aanvaarden, maar ze staan op de agenda. De Vlaamse delegatie zal aan mij verslag uitbrengen over deze eerste en de verdere besprekingen en over de standpunten van de andere partijen.

Ik wil tot slot nog eens benadrukken dat ik op de ondertekeningsceremonie van de verdragen in mijn slotwoord de andere partijen heb opgeroepen om per stroomgebiedsdistrict een internationale raad op te richten waarin alle relevante maatschappelijke sectoren op een gelijkwaardige en gelijkmatige wijze aan bod kunnen komen. Ik heb dat heel sterk benadrukt. De Nederlandse vertegenwoordiger heeft zich op dezelfde manier uitgesproken. Als de andere partijen daarmee akkoord kunnen gaan, is het evident dat de MINA-raad, en dan denk ik op de eerste plaats aan de Schelde, daarin een vooraanstaande rol zou spelen. Dat is ons voorstel. We hebben dat terug in de discussie geïntroduceerd, maar het is nog niet zeker dat dit zal worden aanvaard. Uit de onderhandelingen blijkt immers dat zeker bij Frankrijk het enthousiasme niet groot is om daar veel NGO's bij te betrekken. Toch denk ik dat het in ieders voordeel is dat de sociale partners – dus niet alleen de milieubeweging, maar ook de landbouworganisaties en dergelijke – op een of andere manier worden betrokken bij het opstellen

van die beheersplannen, een beetje naar analogie met ons ontwerp van decreet inzake integraal waterbeleid. Ik hoop dat we de andere partners ervan kunnen overtuigen dat dit ook voor hen heel belangrijk kan zijn.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mevrouw de minister, ik dank u voor dit uitvoerig en degelijk antwoord. Het was ook een eerlijk antwoord. Namens de Vlaamse regering hebt u eerlijk gezegd dat dit een minimalistische invulling is. Ik ben het echter eens met uw stelling dat die invulling beter is dan geen invulling.

Dat is een reden waarom het water nog te diep was voor het aanvaarden van de pertinente opmerkingen en voorstellen van de MINA-raad. Ik vind het belangrijk dat de voorstellen tot optimalisering via de Vlaamse regering en haar onderhandelaars toch al tot een beslissingsfase zijn gebracht. In de eerste helft van 2003 zullen we daarover uitsluitel krijgen, zij het gunstig, zij het ongunstig. Ik aanvaard uw antwoord dat we niet hebben bekomen wat we graag hadden bekomen, maar dat het resultaat beter is dan het voorgaande. We hopen allen dat we dit in de toekomst nog beter kunnen invullen. Het is echter belangrijk dat het Vlaams Parlement weet waarom de Vlaamse regering de correcte en pertinente opmerkingen van een orgaan dat we hoog achten niet heeft gevolgd. In een democratie is het belangrijk dat we dat weten. Dat was het doel van mijn interpellatie.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : We gaan nu de procedure opstarten voor de decretale bekrachtiging. Wanneer dit wordt behandeld in het parlement, zullen we al iets meer weten over de besprekingen. Ik verbind me ertoe om hier een zeer uitgebreid verslag over te geven. Ik zal trouwens de onderhandelaars uitnodigen voor de bespreking van het ontwerp van decreet.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

- *De vergadering wordt geschorst om 14.30 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 14.38 uur.*

Interpellatie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de gevolgen van de toenemende samenwerking tussen het Brussels en het Waals Gewest inzake buitenlandse handel en de mogelijkheid om in Brussel gevestigde bedrijven toe te laten tot de dienstverlening van Export Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Nieuwenhuysen tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de gevolgen van de toenemende samenwerking tussen het Brussels en het Waals Gewest inzake buitenlandse handel en de mogelijkheid om in Brussel gevestigde bedrijven toe te laten tot de dienstverlening van Export Vlaanderen.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de gedachtewisseling van 3 december 2002 met algemeen directeur Vermeulen van Export Vlaanderen was zeer interessant. Ze stelde ons in staat uit eerste hand een stand van zaken bij Export Vlaanderen te krijgen en wierp ook een licht op de zaken waaraan we ons in de loop van dit jaar mogen verwachten.

Tijdens de gedachtewisseling werd ook gezegd dat er een toenemende samenwerking is tussen het Brussels en het Waals Gewest inzake buitenlandse handel. We kunnen er inderdaad niet omheen dat de samenwerking tussen AWEX en de Brusselse Dienst voor de Buitenlandse Handel al geruime tijd niet meer beperkt blijft tot wat is afgesproken bij de regionalisering een tiental jaar geleden.

Exporteurs en de dienst van een gewest dat niet beschikt over handelsattachés in een bepaalde regio, kunnen een beroep doen op de medewerking van de handelsattachés van een ander gewest als die daar de enige Belgische vertegenwoordigers zijn. Vandaag manifesteren de Waalse en Brusselse handelsattachés zich echter op steeds meer plaatsen in het buitenland als de vertegenwoordigers van één entiteit, namelijk Wallonië-Brussel.

Ik heb me laten vertellen dat in bepaalde Belgische ambassadegebouwen aan de kantoren van de Waalse of Brusselse handelsattachés een bordje hangt met de vermelding dat zich daar de Waals-Brusselse economische vertegenwoordiging bevindt. Ik ben ervan overtuigd dat dit geen politiek

is om de dienstverlening ten behoeve van de Waalse of Brusselse exporteurs te optimaliseren, maar een strategie erop gericht de beide gewesten steeds meer als één entiteit voor te stellen, ook in het buitenland.

De heren Hasquin en Van Cauwenberghe hebben enkele maanden geleden een gezamenlijke reis gemaakt naar Kongo, daarmee vooruitlopend op de regionalisering van de ontwikkelingshulp. Er is een samenwerkingsakkoord over de oprichting van een adviesraad met zeggenschap over het brede domein van de internationale samenwerking, al is dat dan door de Raad van State voorbarig genoemd. Ook op het vlak van de toerismepromotie komen Brussel en Wallonië almaar meer als een entiteit naar buiten. Nu moeten we vaststellen dat die tendens zich ook doorzet op het vlak van de buitenlandse handel.

De Franstaligen stellen daarmee de hoofdstad van Vlaanderen steeds meer voor als een deel van Wallonië. Ik heb echter niet de indruk dat de Vlaamse regering zich daar zorgen over maakt, laat staan dat ze er een strategie tegen ontwikkelt. Mijnheer de minister, onderkent u dit probleem ? Welke besluiten trekt u eruit ? Heeft de Vlaamse regering al op deze ontwikkeling gereageerd ? Zo niet, waarom niet ? Bent u bereid er alsnog een punt van te maken ? Tot daar het politieke aspect van de zaak.

Daarnaast is er de dienstverlening aan Vlaamse exporteurs uit het Brusselse. De algemeen directeur van Export Vlaanderen bevestigde tijdens de hoorzitting dat hij geregeld wordt geconfronteerd met vragen van bedrijven die in Brussel zijn gevestigd, maar met Export Vlaanderen wensen samen te werken, veeleer dan met de Brussels-Waalse dienst voor Buitenlandse Handel. Dat is begrijpelijk, want de bedrijfsculturen stemmen niet altijd overeen. Er zijn in Brussel wellicht heel wat bedrijven waar het kaderpersoneel uit Vlamingen bestaat, die de zakelijke aanpak van Export Vlaanderen verkiezen.

Vooralsnog is Export Vlaanderen daar niet op kunnen ingaan. Wel zei de heer Vermeulen het voornemen te hebben met zijn Waalse en Brusselse collega's overleg te plegen. Hij toonde zich alleszins bereid, als het tot een overeenkomst zou komen, de diensten van Export Vlaanderen ook open te stellen voor Brusselse bedrijven.

Ik vrees evenwel dat we ons over zo'n akkoord weinig illusies moeten maken. Ik kan me niet inbeelden dat de Brusselse en Waalse collega's van de heer Vermeulen, als ze zijn suggestie al genegen zouden zijn, een positief antwoord op zijn uitnodi-

Van Nieuwenhuysen

ging zouden kunnen geven. Zowel de Brusselse als de Waalse overheid zou daar een stokje voor steken. Ik heb mijn twijfels op dat punt ook aan de heer Vermeulen meegedeeld. Het ligt voor de hand dat zo'n beslissing moet worden genomen op het politieke vlak.

Mijnheer de minister, hoe staat u tegenover de mogelijkheid om bedrijven die in Brussel zijn gevestigd, toe te laten tot de dienstverlening van Export Vlaanderen, inclusief de deelname aan economische zendingen? Ik heb deze vraag al gesteld aan uw voorganger tijdens de vorige regeerperiode. Uit zijn antwoord toen meende ik te begrijpen dat Brusselse bedrijven wel informatie konden verkrijgen bij Export Vlaanderen en de Vlaamse economische vertegenwoordigers konden ontmoeten op spreekdagen, maar niet dat bijvoorbeeld Brusselse bedrijven zouden kunnen deelnemen aan zendingen van Export Vlaanderen, groepsstanden bij beurzen of contactdagen, noch dat ze een subsidiedossier zouden kunnen indienen.

Het lag mijns inziens ook niet in de bedoeling Brusselse bedrijven formeel gebruik te laten maken van het dienstenpakket van Export Vlaanderen. Dat ligt uiteraard nogal gevoelig. Nochtans moet het kunnen, gezien de evolutie die zich nu voordoet en die eigenlijk door het Brussels en het Waals Gewest in gang is gezet. Heel wat bedrijven in het Brussels zouden liever een beroep doen op de dienstverlening van Export Vlaanderen. Is er daarover al overleg geweest met de andere gewesten?

Bent u bereid om desnoods eenzijdig te beslissen om de werking en dienstverlening van Export Vlaanderen, en later van FIT, uit te breiden tot de Brusselse bedrijven die u daartoe verzoeken? Ik stel vast dat het omgekeerde zich al voordoet.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het klopt dat er steeds meer sprake is van een samenwerking tussen het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Die samenwerking betreft niet alleen de ontwikkelingssamenwerking, maar vooral de buitenlandse handel. Tijdens het kerstreces vielen me in Brussel de grote borden op waarop publiciteit wordt gemaakt voor het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze gaan uit van de respectieve diensten van buitenlandse handel en delen mee dat er 4,5 miljoen verbruikers zijn in

Wallonië en Brussel. Ook in de media wordt deze mededeling in de kijker gezet.

Tijdens de begrotingsbesprekingen hebben we het al over dit thema gehad. U was het toen met me eens dat Vlaanderen zich niet mag terugplooiën op zichzelf, maar moet samenwerken. Er werden zelfs interpellaties gehouden over uw uitspraken in Zuid-Afrika over de samenwerking op het federaal niveau via de ambassades. Ik juich elke vorm van samenwerking toe. Vlaanderen moet alle mogelijkheden benutten om zijn troeven zo goed mogelijk uit te spelen.

Net als de heer Van Nieuwenhuysen, vraag ik u om contact op te nemen met uw collega van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ik pleit ervoor dat u toelaat dat de diensten van Export Vlaanderen en later van FIT zich openstellen voor de bedrijven die gevestigd zijn in Brussel. Iedereen heeft daar baat bij : Vlaanderen, de bedrijven die in Brussel zijn gevestigd en het Brussels Gewest. Ik pleit voor een zo groot mogelijke samenwerking tussen de gewesten op het vlak van buitenlandse handel en van dienstverlening door de onderscheiden organen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik beaam dat in Brussel op een soms onbegrijpelijke wijze altijd eerst, en soms alleen, naar Wallonië wordt gekeken. Op het vlak van de buitenlandse handel werden stevige samenwerkingsverbanden uitgewerkt tussen het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Ook op andere vlakken wordt samengewerkt. Onlangs was sprake van samenwerking met Wallonië in verband met internet via de kabel, ook al beschikt Telenet in Vlaanderen over heel wat expertise. Een voorsprong van Vlaanderen, laat Brussel veel te makkelijk links liggen. Het is van groot belang dat Vlaanderen niet alleen heel assertief werkt aan zichzelf, de Vlaamse economie, zijn bedrijfsleven en zijn buitenlandse handel, maar ook aan de samenwerking met Brussel. Vlaanderen mag de Vlaams-Brusselse bedrijven niet in de steek laten. Samenwerkingsakkoorden over buitenlandse handel tussen het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn mogelijk. We moeten zelfs verder durven kijken en de grenzen van onze bevoegdheden aftasten. We moeten onderzoeken in welke mate het Vlaams bedrijfsleven in Brussel belangstelling heeft voor deze zaak.

Grouwels

De Brusselaars kunnen nu bij wijze van spreken dagelijks kiezen tussen het aanbod van de Vlaamse en van de Franse Gemeenschap. Natuurlijk valt de buitenlandse handel niet onder de gemeenschaps- maar onder de gewestbevoegdheden. Ik dring erop aan om de grenzen van de juridische mogelijkheden echt te verkennen zodat Vlaanderen maximaal aanwezig kan zijn in Brussel.

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me aan bij wat is gezegd over Brussel en de samenwerking tussen Brussel en Vlaanderen. Het verleggen van de grenzen is, zeker voor Brussel, meer dan nodig.

Tijdens de gedachtewisseling over dit thema heeft de heer Vermeulen gezegd dat hij erop zou toezien dat de mogelijkheid wordt gecreëerd dat Vlaamse bedrijven uit Brussel kunnen samenwerken met Export Vlaanderen. Ik heb hem toen gevraagd hoe hij zal uitmaken welke Brusselse bedrijven Vlaams zijn en welke niet. Ik zou alsnog graag een antwoord krijgen op die vraag. De Brusselse bedrijven die ik ken, zijn ofwel tweetalig ofwel Franstalig. Ik ken geen enkel zuiver Nederlandstalig bedrijf in Brussel, maar dat maakt niet veel uit voor mij op voorwaarde dat ze onze cultuur en taal respecteren en onze economie bevorderen. Ik steun de vraag om via FIT de hand te reiken aan die bedrijven en ik vraag ook de creatie van de mogelijkheid om de horizons te verleggen.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, vooreerst mijn oprechte wensen voor het nieuwe jaar. Het zal een belangrijk jaar worden op het vlak van buitenlandse handel en via deze interpellatie kunnen een aantal Vlaamse ambities duidelijk worden gemaakt.

De samenwerking tussen de federale staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt beschreven in het 'Samenwerkingsakkoord betreffende de gewestelijke, economische en handelsattachés en de modaliteiten op vlak van de handelspromotie' van 17 juni 1994 en 18 mei 1995. Er bestaat een gelijklopend akkoord inzake de buitenlandse investeringen, namelijk het samenwerkingsakkoord 'Buitenlandse investeringen' van 7 februari 1995.

In bovenvermelde akkoorden wordt overeengekomen dat de actieprogramma's van de drie gewesten jaarlijks worden overlopen en dat de samenwerking tussen de gewesten daarin voorafgaandelijk wordt vastgelegd. Dit evenwichtig akkoord bepaalt ook dat in posten waar slechts één gewestelijk economisch- en handelsattaché aanwezig is, die persoon in de mate van het mogelijke steeds de belangen van de drie gewesten zou behartigen.

Er is ook een akkoord gesloten tussen de drie gewesten in aanwezigheid van de toenmalige Vlaamse minister van Buitenlandse Handel, de heer Sauwens, waardoor drie posten gemeenschappelijk werden geopend : Havana in Cuba, Tripoli in Libië en Bagdad in Irak. De Vlaamse regering nam de kosten voor Tripoli op zich, Havana was voor rekening van Brussel en Irak werd gefinancierd door Wallonië.

Recent werd tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest, met name door de ministers Gosuin en Kubla, een akkoord gesloten voor de herstructurering en ontwikkeling van het Waalse en Brusselse netwerk van de economische en handelsattachés. Dit akkoord houdt een mentaliteitswijziging in waarbij de samenwerking tussen beide gewesten is gericht op het tot stand brengen van één gemeenschappelijk netwerk van attachés, dat ter beschikking staat van beide gewesten. Er wordt dan ook gesproken over een fusie van het netwerk Wallonië-Brussel door het elimineren van economische- en handelsattachés waar de beide gewesten aanwezig zijn. Alhoewel beide gewesten uitdrukkelijk bevestigen dat er geen sprake kan zijn van een systematisch fusiebeleid, dreigt Wallonië het imago van Brussel te recupereren.

In België geldt het principe dat bedrijven zich exclusief richten tot het gewest waar hun hoofdkantoor is gevestigd. Door het nieuwe akkoord tussen Brussel en het Waals Gewest dreigen de Vlaamse bedrijven met hoofdzetel te Brussel niet meer over de keuze te beschikken om zich in het buitenland te richten tot de Vlaamse Economische Vertegenwoordiger indien een gemeenschappelijke attaché voor Wallonië en Brussel aanwezig is. Aangezien er de facto merendeels Waalse vertegenwoordigers zijn, is het soms moeilijk voor deze bedrijven om in hun eigen taal te worden ondersteund. Het Brussels Gewest zou blijkbaar niet meer de vrijheid hebben om een contactname door een Vlaams bedrijf in Brussel door te verwijzen naar de Vlaams Economisch Vertegenwoordiger, want is steeds verplicht naar de gemeenschappelijk attaché door te verwijzen.

Gabriels

Los van de constructieve relaties die er op het niveau van FIT, Brussels Export en AWEX zijn, lijkt dit nieuwe gegeven in te gaan tegen de filosofie van de samenwerking tussen de regio's en de fundamenteën van ons staatsbestel. Als Vlaamse bedrijven doordat hun hoofdzetel in Brussel ligt, niet langer in hun eigen taal kunnen worden geholpen en niet langer een beroep kunnen doen op de eigen vertegenwoordigers, is dat voor ons uiteraard onaanvaardbaar.

We benaderen Brussels Export om een gepaste regeling te vinden, eventueel door een gelijkaardig akkoord te sluiten en we bekijken of het akkoord tussen Brussels Export en AWEX juridisch volkomen in orde is. In elk geval bewandelen we alle wegen om een goede oplossing voor de Vlaamse bedrijven in Brussel te vinden.

Verder zullen we in het licht van de nieuwe positionering en het nieuwe logo van Flanders Investment and Trade, FIT, het verband leggen tussen Brussel als hoofdstad van Vlaanderen, van België en van Europa.

We moeten de juiste feiten op een rijtje zetten. Mijn Brusselse collega, minister Gosuin, zegt op 5 december 2001 over het akkoord met het Waals Gewest: 'Als Brussels minister neem ik vandaag akte van het standpunt van het Vlaams Gewest en minister Sauwens.' Minister Sauwens heeft immers gezegd open te staan voor deze benadering naar aanleiding van het akkoord dat werd gesloten voor de drie posten. Hij vervolgt: 'Maar ik wens de samenbrenging van posten momenteel tot enkele perifere posten te beperken. Drie administraties zijn reeds overeengekomen om drie nieuwe gemeenschappelijke posten van handelsattachés te openen in 2001. Serge Kubla en ikzelf steunen het voorstel dat normaal gezien ook door de heer Sauwens zal worden onderschreven.'

In zijn betoog zegt hij verder over de samenwerking tussen AWEX en Brussel: 'Het was belangrijk om dit proces vandaag concreet gestalte te geven door een reeks beslissingen. Het Brussels Gewest wil dit proces voortzetten zowel met Wallonië als met Vlaanderen. En dit ondanks een momenteel grotere kilheid vanuit het Noorden.'

Die kilheid vanuit het noorden kan er einde 2001 misschien geweest zijn. Ik kan alleen maar zeggen dat Vlaanderen geen pleinvrees hoeft te hebben. Ik heb de nodige stappen gezet, niet alleen met Wallonië, maar ook met Brussel. Naar aanleiding van de oprichting van het federale agentschap zijn we in

gesprek met elkaar. We hoeven geen pleinvrees te hebben: 78 procent van de buitenlandse handel wordt in Vlaanderen gerealiseerd. Dat blijkt uit de eerste halfjaarcijfers. Brussel neemt 8 procent voor zijn rekening.

Het belangrijkste is dat we de Vlaamse bedrijven die hun hoofdzetel in Brussel hebben, moeten kunnen bereiken. Dat is het onderscheid met wat de heer Van Nieuwenhuysen heeft aangehaald en anderen hebben herhaald. Het akkoord dat ik wil afsluiten met mijn Brusselse collega moet daarover gaan. Ik denk niet dat elk bedrijf dat in Brussel gevestigd is een beroep moet kunnen doen op Export Vlaanderen en de diensten daarvan. Dat is niet de bedoeling.

Ondertussen heb ik in zekere zin een overtreding begaan op het akkoord dat mijn voorganger, de heer Sauwens, heeft afgesloten, door in Cuba een bijkomende persoon te plaatsen. Die moet vooral de biotechnologie en de nieuwe ontwikkelingen op dat vlak volgen voor heel Centraal-Amerika. Er is dus niet alleen een Brussels afgevaardigde – en dat is trouwens een Vlaming – aanwezig, maar ik heb daar ook zelf iemand geplaatst. De belangen van het VIB (het Vlaams Instituut voor Biotechnologie) en onze biotechnologische belangen in Havana, waar een wetenschappelijke instituut met 3.000 wetenschappers gevestigd is, nopen ons immers tot rechtstreeks contact, ook met wat in Vlaanderen tot stand is gekomen. We hebben ons dus niet enkel gebaseerd op het akkoord dat toen tot stand is gekomen.

We willen dus vanzelfsprekend contact hierover hebben met het Brussels Gewest. We hebben hier toe een uitnodiging verzonden. We willen nagaan waar we gezamenlijk iets kunnen en willen ondernemen. Trouwens, het Brussels Gewest is er nog altijd niet uit in welke mate het de eigen verantwoordelijkheid inzake buitenlandse handel zelf kan uitoefenen, binnen de beperkte mogelijkheden van het administratief ondersteuningsbeleid.

Het zal erop aankomen voor ons om daar gebruik van te maken en zo de Vlaamse bedrijven die hun hoofdzetel hebben in Brussel rechtstreeks in contact te laten komen met onze diensten. We mogen ons niet richten op een andere filosofie. Dan vertekenen we immers wat werd beoogd met de overdracht van de exportbevoegdheid naar de gewesten. Vlaamse bedrijven moeten permanent een beroep kunnen doen op onze dienstverlening. Dat lijkt me evident. Ik zal alles in het werk stellen om tot een goede afsprakennota ter zake te komen met mijn Brusselse collega.

Gabriels

– *De heer Johan Weyts treedt als voorzitter op.*

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister, u hebt zich vooral geconcentreerd op de praktische aangelegenheid, namelijk de gevolgen van de toenemende samenwerking tussen Wallonië en Brussel op het vlak van de buitenlandse handel. Tegenover de buitenwereld wordt het beeld gecreëerd dat het gaat over één entiteit. U zegt dat u terzake contact gaat opnemen met Brussel Export, om na te gaan wat Vlaanderen mee zou kunnen realiseren. Ik blijf erbij dat de contacten niet zozeer met Brussel Export moeten worden gelegd, maar wel met de politieke overheid in Brussel.

Minister Jaak Gabriels : Ik heb de uitnodiging ook gericht aan de heer Gosuin en aan de Waalse bevoegde minister.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Dan heb ik nog een andere opmerking. U interpreteert dit blijkbaar nogal restrictief. U wilt Vlaamse bedrijven met hoofdzetel in Brussel bereiken. De heer Platteau heeft gelijk wanneer hij de vraag stelt wat nu precies een Vlaams bedrijf is. Tegenwoordig kan men de kapitaalstructuur heel moeilijk doorgronden. Voor mij is een Vlaams bedrijf in Brussel een bedrijf dat wordt geleid door mensen, kaderleden, directieleden die zich meer aangesproken voelen door het Vlaamse aanbod en de cultuur die wordt gehanteerd bij Export Vlaanderen, en zich daarom willen richten op die Vlaamse dienstverlening. U beperkt dit wel heel sterk. Ik weet niet hoeveel bedrijven er onder de noemer vallen van Vlaams bedrijf met een hoofdzetel in Brussel. Dat zal een vrij beperkt aantal zijn. U moet dit veel breder zien.

Ook bent u eigenlijk niet ingegaan op het aspect dat ik in eerste instantie heb behandeld in mijn uiteenzetting, namelijk het politieke aspect. Het dossier van de toenemende samenwerking inzake buitenlandse handel tussen Brussel en Wallonië is geen geïsoleerd geval. In het buitenland wordt steeds meer het beeld gecreëerd van één entiteit Wallonie-Bruxelles. Dat is geen toeval. Dat gebeurt doelbewust. Dat heeft een veel grotere impact dan de louter praktische gevolgen die eraan verbonden zijn. Ik heb het al gehad over toerisme. Ook in de ontwikkelingssamenwerking bestaat de tendens van samenwerking tussen het Brussels en het Waals Gewest, en het naar buiten treden als één

entiteit. Dit is veel verregaander. Daar heb ik u niets over horen zeggen.

Ten slotte wil ik nog melden dat ik terzake een motie zal indienen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om mijn mening terzake te uiten. Mijnheer de minister, u pakt de zaken inderdaad wat te restrictief aan door het alleen te hebben over Vlaamse bedrijven met een hoofdzetel in Brussel. De definitie van de heer Platteau lijkt me een goede definitie : een bedrijf uit Brussel dat ervoor kiest samen te werken met Export Vlaanderen of FIT, dat zich daarbij wil aansluiten en respect wil opbrengen voor deze dienstverlening, wetende dat het een Vlaamse dienst is. Dat lijkt me veeleer het criterium te moeten zijn. Anders zal een aantal kleinere bedrijven uit de boot vallen. Zij zullen aangewezen zijn op het netwerk van Wallonië en niet rechtstreeks meer in contact komen met Vlaanderen, terwijl Vlaanderen toch ook heel dynamisch is op het vlak van buitenlandse handel. Ze zullen niet meer mee kunnen profiteren van die dynamiek. Ik pleit dus voor een verruiming van de definitie.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : De exportbevoegdheid is een gewestelijke bevoegdheid. We willen niet dubbel subsidiëren. Sommige bedrijven zouden het sluw kunnen spelen en een mogelijkheid vinden om zowel door Vlaanderen als door Brussel te worden betoelaagd. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Ondanks wat de heer Van Nieuwenhuysen zegt, stelt mijn Brusselse collega uitdrukkelijk dat er geen sprake kan zijn van een systematisch fusiebeleid dat op termijn het beleid en de autonomie van de diverse gewesten zou kunnen aantasten. Dat is het Brusselse standpunt. We moeten uitgaan van een pragmatische benadering. We willen immers Brussel mee benutten in functie van wat wij in Vlaanderen doen. Dat heb ik daarnet al gezegd. We zullen dit mee opnemen in het logo, dat een herkenbaar logo is. Brussel als Vlaamse hoofdstad is belangrijk voor ons om deuren geopend te krijgen in de wereld.

Wat is het belangrijkste dat we moeten doen ? Ik had het hier over hoofdzetels. Maar, mevrouw Grouwels, het gaat ook over kleine bedrijven die hun hoofdactiviteit in Brussel hebben, maar duidelijke

Gabriels

lijk een Vlaams bedrijf zijn. We moeten een akkoord maken zodat zij met Export Vlaanderen, of in de toekomst met FIT, kunnen onderhandelen. Maar natuurlijk zullen ze dan niet op een andere manier nog eens kunnen worden bediend. Het gaat niet op dat we bedrijven twee maal zouden betoelagen voor hetzelfde, anders gaan we de andere Vlaamse bedrijven benadelen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Minister Gosuin ging akkoord om bijvoorbeeld de kamer van handel en nijverheid hier sterk bij te betrekken. De voorzitter van de kamer van handel en nijverheid in Brussel is een Vlaming. We hebben heel goede contacten met het overkoepelend comité van die kamers. We willen die daar heel nauw bij betrekken. Zo zullen we gemakkelijker een pragmatische oplossing vinden, die ook voor de Vlaamse bedrijven, klein of groot, een mogelijkheid biedt om zich daarbij aan te sluiten. Maar ze kunnen slechts één keer worden betoelagd.

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de minister, ik constateer dat er toch een probleem is met de definitie van die bedrijven uit Brussel die kunnen aansluiten bij de dienstverlening van Export Vlaanderen of FIT. Ik meende te hebben onthouden uit het betoog van de heer Vermeulen dat het ging over Vlaamse bedrijven in Brussel. U hebt het over Vlaamse bedrijven die een hoofdzetel hebben in Brussel, maar ook over bedrijven die een hoofdactiviteit hebben in Brussel. Eigenlijk zijn dat drie verschillende definities.

We moeten een oplossing vinden. Iedereen zal u gelijk moeten geven dat ze niet uit twee ruiven kunnen eten. Als goed minister moet u duidelijke scheidslijnen trekken. Maar ik vrees dat het niet gemakkelijk zal zijn om die lijnen te trekken voor Brussel. Het is nodig om die definitie scherper te stellen en ze zo ruim mogelijk te maken. Het is nodig om duidelijk te omlijnen welke in Brussel actieve bedrijven met ons kunnen meewerken. Ik ken heel wat bedrijven in Brussel. Ik werk hier al lang. Ik ben ervan overtuigd dat bedrijven die in Brussel gevestigd zijn de voorkeur zullen geven aan FIT en aan de Vlaamse dynamiek en de Vlaamse infiltraties in de hele wereld. Het is van levensbelang voor FIT, voor Export Vlaanderen, voor Vlaanderen, dat er een correcte definitie komt. We moeten correct kunnen bepalen welke bedrijven uit Brussel in aanmerking komen, zonder in het euvel van een dubbele subsidie te vervallen. Er is terzake nog heel wat werk voor de boeg.

Minister Jaak Gabriels : Ik heb minister Gosuin al meermaals ontmoet en gesproken over andere punten. Ik heb die uitnodiging aan hem gericht.

Ik haalde daarnet het voorbeeld aan van de kamer van handel en nijverheid. U kent die structuur ook, mijnheer Platteau. Daar zijn heel veel Vlaamse bedrijven in actief. Anders zou dit orgaan nu geen Vlaamse voorzitter hebben. Het belangrijkste is dat we een pragmatische oplossing vinden, zodat we samen met Brussel, voor iedereen, klein of groot, die het nodig heeft een overeenkomst kunnen sluiten. Maar dan moeten ze niet ook nog eens opnieuw in Brussel terecht kunnen. Volgens mij is dat ook een onderdeel van het akkoord met Wallonië. Omdat ze maar een minderheid van de buitenlandse handel in België vertegenwoordigen, was hun hoofdpdracht om de kosten voor de representatie in de verre landen samen te voegen. Dat is niet onze hoofdpdracht, omdat we daaraan geen rechtstreekse behoefte hebben, op één post na. In het verleden heb ik daar zelf al tegen gezondigd omdat ik vond dat onze biotechnologie een aparte aanpak behoefde. We hebben in Cuba een extra persoon in dienst genomen. We hebben dus al iets meer gedaan, met hun medeweten trouwens, en met medeweten van de ambassade in Havana, waar die persoon is gehuisvest.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik zal uw bezorgdheid aan bod laten komen in de onderhandelingen met Brussels minister Gosuin. Ik zal ervoor zorgen dat dit niet wordt geïnterpreteerd als zijnde strijdig met het Lambermontakkoord over de gewestelijke bevoegdheden. Anders krijgen we daar vroeg of laat problemen mee. Op deze manier kunnen we mensen de vrije keuze laten.

Anders dan Wallonië en Brussel, hebben wij minder behoefte om gezamenlijke posten op te richten, temeer omdat Brussel nauwelijks over een administratieve ondersteuning beschikt om dat te organiseren. We moeten er wel voor zorgen dat mensen die zich in Brussel bevinden, zich, naast de gezamenlijke posten van AWEX en Brussels Export, ook kunnen richten tot de Vlaamse posten. Daarover moeten we goede afspraken maken tussen de gewesten om een dubbele betoelaging te vermijden.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister, in uw overleg met minister Gosuin en de Brusselse regering mag u zich niet beperken tot dit dossier. Er is een duidelijke tendens om Brussel en

Van Nieuwenhuysen

Wallonië als één entiteit af te schilderen. Daarover moet u het ook hebben met de Brusselse gewestregering.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Van Nieuwenhuysen en door de heer Platteau werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over Vlaamse noodhulp voor de dreigende hongersnood in Ethiopië

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Hostekint tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over Vlaamse noodhulp voor de dreigende hongersnood in Ethiopië.

De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag gaat niet over commercie, waarin Vlaanderen zeer goed scoort in het buitenland, maar over humanitaire hulp, waarin Vlaanderen bij vorige gelegenheden het voorbeeld heeft gegeven. Dat komt eveneens het Vlaams imago in het buitenland ten goede.

Ik verwijs naar een actie van bijna 20 jaar geleden. U herinnert zich misschien de Live Aid-campagne van Bob Geldhof in 1984, met het bekende lied 'Do they know it's Christmas?' Bob Geldhof heeft daarmee over de hele wereld bekendheid verworven. Die actie heeft veel succes gehad. Er werden miljoenen ingezameld voor de hongersnood in Ethiopië.

Door die onderneming van Bob Geldof en andere bekende artiesten werd de hongersnood in Afrika en in het algemeen hoog op de politieke agenda geplaatst. Toch kon niet worden voorkomen dat toen, in 1984, bijna een miljoen mensen van ontbering stierven.

Nu, bijna 20 jaar later, dreigt in Ethiopië en in de hoorn van Afrika de komende maanden opnieuw een hongersnood, als de internationale gemeenschap niet snel met hulp over de brug komt. Bovendien worden bij die humanitaire ramp ongeveer driemaal zoveel mensen met hongersnood bedreigd als destijds. Extreme droogte is in de hoorn van Afrika een zeer geregeld terugkomend fenomeen. Ingevolge opeenvolgende mislukte oogsten dreigt de nachtmerrie volgens de internationale hulpverleners nu echter een regelrechte catastrofe te worden.

Een kwart van de bevolking van Ethiopië, 15 miljoen mensen, alsook een derde van de 4,5 miljoen inwoners van buurland Eritrea, wordt op heel korte termijn door droogte en voedselschaarste bedreigd. In oktober van vorig jaar werd becijferd dat er heel dringend voor bijna een miljard euro aan voedselhulp nodig zal zijn. De roep om internationale hulp heeft tot dusver niet veel gehoor gekregen, ondanks de vele noodkreten uit allerlei hoeken, zoals de NGO's, de Verenigde Naties, enzovoort.

Het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties liet weten dat het bijlange niet over voldoende geld beschikt om het toenemende aantal ernstige voedselcrisisen in de wereld het hoofd te bieden. Deze organisatie deed dan ook samen met andere internationale hulporganisaties een dringende oproep tot internationale donoren. Overigens waarschuwt het Wereldvoedselprogramma ervoor dat zich dit jaar in Afrika de grootste hongersnood uit de geschiedenis zal voltrekken. Veertig miljoen mensen zullen bedreigd zijn. Dat is een triest record. De oorzaken zijn bekend, en ze zijn heel complex : klimaatverandering, politieke onwil van bepaalde Afrikaanse leiders, oorlogssituaties in vele landen, oneerlijke wereldhandel en dalende landbouwproductiviteit, ook als gevolg van de aidsepidemie.

Als een van de meest welvarende regio's in de wereld, heeft Vlaanderen de voorbije jaren reeds meermaals zijn nek uitgestoken, zij het dan op een bescheiden en veeleer symbolische wijze. Dat kan een druppel op een hete plaat worden genoemd, maar als iedere regio een naar verhouding gelijkwaardige inspanning levert, dan kan er al heel veel

Hostekint

nood gelenigd zijn. Vlaanderen heeft in het recente verleden onder andere noodhulp verstrekt aan El Salvador, Kongo, Burundi en Afghanistan. Het waren geen grote bedragen – voor Burundi bijvoorbeeld 10 miljoen – maar ze werden toegevoegd aan de steun van de federale overheid. Vele kleintjes maken een groot. Het is symbolisch en bescheiden, maar het kan in bepaalde gevallen heel efficiënt zijn.

Mijnheer de minister, mijn vraag om uitleg dateert in oorsprong van eind november van vorig jaar. Intussen heb ik via de pers vernomen dat de roep om voedselhulp toch reeds gehoor heeft gekregen in ons land. Zo heeft federaal staatssecretaris voor ontwikkelingssamenwerking Boutmans aan de vooravond van Kerstmis via 2 budgetlijnen 11,5 miljoen euro extra uitgetrokken om het hoofd te bieden aan deze voedselcrisis. Behalve aan Ethiopië zal dat geld ook verdeeld worden over Mozambique, vanaf dit jaar een prioritair land in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, Kongo, Burundi, Rwanda en Kaap-Verdië.

Mijnheer de minister, is de Vlaamse regering bereid om net als in het verleden, en complementair aan de initiatieven van de federale regering, noodhulp te verstrekken voor de dreigende hongersnood in de hoorn van Afrika? Is er hierover in de Vlaamse regering reeds overleg geweest? Zo niet, zult u dan binnenkort een initiatief nemen?

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de interpellatie van de heer Hostekint, en ik voeg er een bijzondere dimensie aan toe.

Tijdens het kerstverlof las ik dat het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen van de VN ervoor waarschuwde dat het aantal milieuvluchtelingen in de wereld, en dan vooral in de derde wereld, drastisch toeneemt, en in de nabije toekomst nog meer zal toenemen. In tegenstelling tot wat sommigen soms denken, komt het overgrote deel van de vluchtelingen niet bij ons terecht, maar in de onmiddellijke buurlanden. Dat zijn landen waar de mensen het ook niet breed hebben, en waar ook geen voedsel op overschot is, zodat er niet alleen nog grotere armoede ontstaat, maar ook conflicten.

Een van de oorzaken hiervan is ongetwijfeld de mee door het broeikas-effect gecreëerde klimaatverandering, die in verschillende delen van de we-

reld verschillende uitwerkingen heeft. In West-Europa zijn er de jongste jaren meer overstromingen, in Centraal-Amerika orkanen en in Afrika droogte. De landen en volkeren die het minst tot dat broeikas-effect bijdragen, dragen de zwaarste gevolgen en hebben de minste middelen om zich ertegen te verweren. Voedselvoorraden en infrastructuur worden immers totaal vernietigd.

Ik sluit me zeker aan bij de vraag om dringende noodhulp van de heer Hostekint, want de situatie is bijzonder acuut. Solidariteit is de tederheid der volkeren, en ook wij moeten onze verantwoordelijkheid opnemen. Daarnaast moeten we echter blijven werken aan de oorzaken van deze ellende, door ook in Vlaanderen de Kyotodoelstellingen ernstig te nemen en ten volle waar te maken.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Miel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ook wij sluiten ons hierbij aan. Als er hongersnood is, moet die geënteerd worden. Het gaat om onmiddellijke hulp, "depannage" als het ware, die snel en op rationele wijze moet worden verstrekt.

Er wordt echter in vage termen gesproken over de mogelijke invloed van het broeikas-effect, waarvan helemaal niets is bewezen. Daarom durf ik even de aandacht van de vergadering vestigen op wat wel wetenschappelijk is bewezen.

Ethiopië was een voor Afrika relatief rijk land onder de negus. Ook Mozambique was een rijk land onder de koloniale heerschappij van Portugal. In beide landen werd de economie totaal verwoest door heel barbaarse communistische regimes. Het regime van Ethiopië heeft de middenstand volledig uitgeroeid. Het land was na Zuid-Afrika het meest welvarende land van Afrika. In Mozambique heeft het communisme en de weerstand ertegen tot een volledige vernietiging van een heel rijke landbouw geleid. Wanbeheer ten gevolge van barbaars communisme heeft een meer onmiddellijke invloed gehad op de hongersnood dan het teveel aan CO₂-uitstoot in Vlaanderen. Het moet trouwens nog worden bewezen dat de CO₂-uitstoot enige invloed heeft gehad. Mozambique heeft immers geen natuurrampen gekend. Het is fleurig en heeft een tropisch klimaat. Vóór het communisme produceerde het een van de beste koffies van Afrika.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, ik wil de politieke discussie over regimes niet aan-

Hostekint

gaan. We hebben het niet over het communisme of over de rol van de kolonistoren in Afrika. Ik heb mijn vraag gesteld omwille van de gewone mensen, de sukkelaars : mannen, vrouwen en kinderen creperen vandaag van de honger.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, de heer Hostekint heeft terecht gewezen op de concrete inzet van zijn vraag om uitleg. We moeten vermijden om over het verdrag van Kyoto te praten, dat kan elders gebeuren. We mogen die twee zaken niet vermengen.

We hebben op 21 november 2002 van het Wereldvoedselprogramma van de VN gelijkaardige noodkreten gehoord. Ongeveer vijftien miljoen mensen in zes landen verkeren in de meest erbarmelijke omstandigheden en daaraan moet iets worden gedaan. Mensen in die zes landen, Malawi, Zimbabwe, Zambia, Lesotho, Swaziland en Mozambique, worden met de hongerdood bedreigd. Ethiopië en Eritrea worden met hetzelfde risico geconfronteerd.

Federaal staatssecretaris Boutmans heeft voor Kerstmis reeds een aantal initiatieven genomen om een antwoord te geven op die noden. Wat kan Vlaanderen meer doen ? Voor het jaar 2002, waren de resterende middelen op de allocatie van het programma 12.1 ontoereikend om nog een dossier voor noodhulp op te starten. Naar aanleiding van de alarmerende berichten van de Wereldvoedselorganisatie met betrekking tot de situatie in zuidelijk Afrika, heb ik het initiatief genomen om dit jaar een budget van 750.000 euro vrij te maken voor voedselhulp aan Malawi en Mozambique.

Rekening houdend met de beperkte omvang van het budget voor noodhulpdossiers, acht ik het aangewezen om nader onderzoek te verrichten alvorens een actie voor Ethiopië op te zetten. Binnen de Vlaamse regering is er nog geen overleg geweest over voedselhulp aan Ethiopië. Het is belangrijk dat we contact houden met de Africa Hunger Alert-campagne om na te gaan of het aangewezen is om, naast de acties in Malawi en Mozambique, ook voor andere landen financiële inspanningen te doen. Het is belangrijk om dit zo nodig aan te kaarten bij de Vlaamse regering.

Als Ethiopië daarbij betrokken is, dan zullen we dat ook aankaarten bij de Vlaamse regering en zullen we nagaan of we de budgetten kunnen aanpas-

sen, bovenop de inspanningen van de multilaterale organisaties en België.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor hier het bedrag van 750.000 euro voor Malawi en Mozambique. Dat is uiteraard goed. Noodhulp is uw verantwoordelijkheid, maar anderzijds is er nu ook het departement Ontwikkelingssamenwerking, waar Vlaanderen binnen het budget voor ontwikkelings-samenwerking een aantal acties zal opzetten. Mozambique is nu een prioritair land voor de Vlaamse ontwikkelings-samenwerking. Vanuit ontwikkelings-samenwerking zou daar nu ook het accent op moeten worden gelegd. Ik vind dit dus wel goed, maar ik zou toch nog eens willen vragen om die situatie zeker te blijven volgen.

In de pers lees ik soms zeer tegenstrijdige berichten. Eerst is de situatie heel erg. Een paar dagen later is er dan het bericht dat de hulporganisaties enigszins overdrijven. Er zou dan sprake zijn van een zekere concurrentie tussen bepaalde NGO's. Ik ga echter voort op de informatie van een zeer eerbiedwaardige instelling, namelijk de Verenigde Naties. Volgens de Verenigde Naties is de situatie in Ethiopië en in Eritrea nu heel ernstig. Als er in de komende weken geen hulp komt, zullen daar honderdduizenden mensen sterven van de honger.

U kunt zeggen dat een bedrag van 10 of 20 miljoen frank niet veel zal oplossen. Wanneer u zich met de noodhulp echter aansluit bij de federale overheid en wanneer er afspraken worden gemaakt met Europa, dan kan dat bedrag van 10 miljoen of 20 miljoen heel veel doen. Als ik me niet vergis, is er dit jaar inderdaad een budget van 60 miljoen voor noodhulp.

Mijnheer de minister, ik wil erop aandringen dat u deze zaak in de komende weken heel nauwgezet volgt, dat u zich informeert bij instanties die op de hoogte zijn en dat u dit op het gepaste moment op de agenda plaatst van de Vlaamse regering. Er moeten op zeer korte termijn bedragen worden vrijgemaakt voor de situatie in Ethiopië. Afrika komt inderdaad nog slechts heel weinig aan bod in de media. Alle aandacht gaat nu naar de situatie in Irak. Wat in Afrika gebeurt, valt tussen de mazen. Het is nodig dat we dat blijven opvolgen. De leden van deze commissie zullen dat in ieder geval doen. Als het nodig is, zal ikzelf of een collega daarover een vraag stellen.

Minister Jaak Gabriels : Ik zal dit alleszins aankaarten in de Vlaamse regering. Dat houdt in dat ik als minister bevoegd voor het Buitenlands Beleid,

Gabriels

mijn collega van Ontwikkelingssamenwerking hierbij zal betrekken. Mijnheer Hostekint, u legt terecht de vinger op de wonde. We moeten niet zoeken naar andere factoren, we moeten proberen noodhulp te geven aan de mensen die het nodig hebben.

Wat Malawi en Mozambique betreft, we hebben een onderzoek gedaan. Dat is nu achter de rug. Er is een voorstel van beslissing. Ik zal vragen dat de minister van Ontwikkelingssamenwerking ook de andere landen in haar budget opneemt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.45 uur.*
